

Sprängört farlig för betande djur

Nyligen fick Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) in ett får som förgiftats av sprängört. Växten, som blommar nu på sensommaren, är en av de giftigaste som finns påminner SVA om. Den finns i hela Sverige utom fjälltrakterna.

Sprängört, *Cicuta virosa*. Illustration av Franz Eugen Köhler 1887. (fri användning)

Sprängörten växer vid vatten, särskilt vid dyiga och leriga stränder vid näringsrika sjöar, vattendrag, diken och strandkärr. Den är vanligast i södra och mellersta landet.

— Torka kan göra att djuren har mindre bete. Då äter de sådana växter som de annars skulle rata. De kan också äta växter längre ut i vattenbryn än vanligt. Sedan 1996 så har vi på SVA fått in åtta förgiftningsfall på grund av sprängört, säger biträdande statsveterinär Kerstin de Verdier, SVA.

Hela växten är mycket giftig, men särskilt roten.

— Betsdjur som kor, får, getter och även hästar kan tycka att rötterna är smakliga och äta upp dem. Om det är gott om sprängört och djuren trampar sönder rötterna så att växtsaften läcker ut kan även vattnet som de växer i förgiftas.

Symptomen kan komma inom en halvtimme och innebär bland annat kramper och andningsförlamning, som kan leda till döden. Någon behandling hinns oftast inte med.

För att bli av med växten på beten rekommenderas att man gräver upp, torkar och bränner sprängörtsbestånd, alternativt stängslar bort växten.

Fakta om sprängört

Sprängört är en flerårig växt som kan bli meterhög. Den är flockblommig och släkt med bland annat morot, kummin och fänkål. Det är en av de giftigaste växter som finns. Latinskt namn är *Cicuta virosa* (virosus betyder giftig). Ett av gifterna heter *cicutoxin* och påverkar centrala nervsystemet med epilepsiliknande verkan. Dödligheten är hög och förloppet är snabbt och våldsamt. Under 1800-talet var sprängörten ganska sällsynt. I dag är den vanlig. Det är sedan länge känt att sprängört kan orsaka dödsfall hos betesdjur. Carl von Linné beskrev den 1735 och tyckte att den skulle utrotas.

Kontakt

Biträdande statsveterinär Kerstin de Verdier, tel. 018-67 41 44

Användbara länkar

Länk till sprängört på [SVA:s webbplats](#)

Länk till sprängört på [Wikipedia](#)

Länk till sprängört på [Giftinformationcentralens webbplats](#)

Pressekreterare Mikael Propst

Tel. 018-67 41 11

Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA, är en myndighet under Landsbyggsdepartementet och har till uppgift att vara ett veterinärmedicinskt expert- och serviceorgan åt myndigheter och enskilda. SVA främjar djurs och människors hälsa, svensk djurhållning och vår miljö genom diagnostik, forskning, beredskap och rådgivning. www.sva.se